

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vsako leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta . . . 3.—; . . . 4.50
za četrt leta . . . 1.50; . . . 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.
Na naročbe brez priloge naročnine se upravištvo ne osira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Opomba: In oznanila se račune po 8 nov. vrnica v petiti; za analize z debilnimi škami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vratic.
Poslana, javna zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravištvo Piazza Caserma št. 2. Odpeto reklamacije o prošle poštno.

V edinost je in č.

Važen odlok.

Znano je pač vsakemu, da je c. kr. vlada koj pripravljena priznati nemškemu jeziku domovinsko pravico povsod, kjer koli dobi nekoliko nemški govorečih oseb ne glede na to, so li te nemški govoreče osebe res tam doma ali ne. Zato čitamo v razpisih državnih služb pri raznih oblastvih na Primorskem mej pravimi deželnimi jeziki tudi nemščino kot tako navedeno. Žalostno je pri tem to, da se nemškemu "deželnemu" jeziku, izvzemši sodišča v Trstu, ni treba nikjer boriti za ravnopravnost, da marveč v čisto slovenskih okrajih v političnih in finančnih uradih akoro izključljivo gospoduje, dočim se v onih okrajih Istre, kjer imajo še Italijani moč v rokah, umiče italijanščini. V c. kr. uradih na vsem Primorskem rabita se torej dva jezika, nemški in italijanski, slovenski in hrvatski pa, izvzemši nekatera sodišča, nikjer! To je tem žalostnejše in za nas tem bolj ponižujoče, ker nemščina na Primorskem ni niti deželni jezik in vender se jej daje povsod najodličnejše mesto; nemščino govori in piše ogromna večina vseh c. kr. uradnikov, dočim se deželna jezika slovenski in hrvatski porivata iz uradov ter se njih znanje samo pro forma zahteva od ces. kr. uradnikov, službov in naši deželi. In da je tako, krivi so v prvi vrsti samoupravni naši občinski uradi slovenski in hrvatski, ki mirne duše sprejemajo od ces. kr. oblastev nemške dopise ter je mnogokrat, mesto da bi je odločno zavrnili, celo v nemškem jeziku reševajo! Žalostno in smešno ob enem je, ako čitamo v raznih natečajih tajniških in drugih občinskih služb mej zahtevanimi sposobnostmi prosilcev tudi znanje nemščine, v naši deželi čisto tujega nam jezika. S takim postopanjem samoupravni občinski uradi priznavajo, da je treba tudi pri nas nemščino znati, tisto nemščino, ki nima na Primorskem domovinske pravice, ka-

tero pa slavna c. kr. vlada z vsemi sredstvi sili v svoje urade ter jo hoče tako posaditi na odlično mesto "državnega jezika", kateri pa na Primorskem ne more biti v smislu temeljnih državnih zakonov nikdar a e m š k i! Dotični župani in starešine slovenskih občin na Primorskem greše zoper koristi svojih občanov, ter v tem obziru zlorabijo zaupanje, katero so jim ti skazali, izvolivši je v občinsko starešinstvo. Ker so naši ljudje tako mehki in popustljivi ter radi sprejemajo tudi nemške dopise, zato je pač čisto naravno, da vlada v razpisih c. kr. služb ne jemlje resnim zahtevanju znanja slovenščine ali hrvaščine, češ, saj Slovenci in Hrvatje ali vsaj njih občinski uradi znajo nemški. Tako je prišlo, da je vsakemu, ki hoče stopiti v državno službo pri nas glavni pogoj, da zna nemški, dočim mu znanje slovenščine in hrvaščine "utegne včasih koristiti", kakor se izražajo v dotičnih krogih. Vse drugače je z italijanščino; v italijanskih ali mešanih krogih mora vsak uradnik znati italijanski; zato se pa menda še ni pripetila krivica niti posamičniku niti občini italijanski, da bi dobila od c. kr. uradov nemške dopise, ali pa na italijanske uloge nemške rešitve; dočim je nemška rešitev slovenske ali hrvatske uloge nekaj zelo navadnega, tako navadnega, da je visoko c. kr. namestništvo v Trstu mislilo, da je tako postopanje popolnoma pravilno, ter je z odlokom od 18. maja 1891. št. 7556 ustanovilo, da morajo občinski uradi sprejemati in reševati nemške dopise ces. kr. glavarstev. Dogodilo se je, da je ces. kr. glavarstvo na Voloskem naložilo občini Kastavski 25 for. globe, ker se je občinski urad dosledno protivil sprejemati nemške dopise. Tudi občinsko glavarstvo (starešinstvo) Pazinsko bilo je zaradi tega s tamošnjim c. kr. glavarstvom v vednem nasprotstvu. Dokler je bila občina v italijanskih rokah, obdevala sta občinski urad in c. kr. glavarstvo italijanski mej seboj, ka-

kor hitro so pa prišli Hrvatje na krmilo, dobivalo je občinsko glavarstvo samo nemške odloke in dopise. Občinsko poglavarstvo Pazinsko ima pa svoje nazore o ravnopravnosti ter je zahtevalo na svoje hrvatske uloge hrvatske rešitve ter je tudi priobčilo sl. ces. kr. okrajnemu glavarstvu, naj mu v hrvatskih dopisih izraža svoje želje in zahteve. Slavno c. kr. namestništvo v Trstu je ta utok zavrnilo in občinsko glavarstvo prizvalo se je, v avesti si svoje pravice, na visoko c. kr. ministerstvo notranjih zadev. Na svoj rekurs dobilo je nastopni, za Primorske Slovence vелеvažni odlok:

Št. 6454.
Slavnemu občinskemu glavarstvu v Pazinu.

Visoko c. kr. ministerstvo notranjih zadev uvažilo je odlokom od dne 24. avgusta 1891. št. 14141 rekurs slavnega občinskega glavarstva proti namestniškemu odloku od dne 18. maja 1891. št. 7556, s katerim je bila odobrena rešitev okrajnega glavarstva od dne 14. aprila 1891. št. 2981 tičooča se dopisovanja v nemškem jeziku s tem občinskim glavarstvom in to iz razloga, ker ta jezik ni naveden niti v deželi Istri niti v občini Pazinski ter da ni vsled tega dopuščeno niti v interesu hitrega in zadovoljevaljivega reševanja poslov posluževati se v službenem dopisovanju temu slavnemu občinskemu glavarstvu nemškega jezika.

Vlada se rekursa s prilogami vred. Pazin, 8. septembra 1891.

C. kr. okr. glavarstvo Fabris s r.

Za trenotek pač nismo s tem dosegli drugega, nego da smo nemščini zaprli vrata v samoupravne urade v Istri, in ako bodo ti dosledni, tudi po ostalem Primorskem.

V Istri stopi, kakor kaže navedeni italijanski pisani odlok na mesto do sedaj rabljene nemščine zopet italijanščina, kateri se že tako dolgo upiramo. No, ako

naši občinski uradi vtrajajo ter dosledno in odločno zahtevajo pravice, ki jim gredo, doživeli bomo v kratkem, da bode tudi naš jezik v c. kr. uradih ravnopraven s italijanščino ter da bomo dobivali na slovenske uloge slovenske rešitve ter da nam bodo c. kr. oblastva v našem jeziku priobčevala svoje želje in zahteve, kar je edino pravo v novodobni državi.

Da pa to dosežemo, moramo si biti v svesti v temeljnih državnih zakonih za jamčenih nam pravic ter dosledno in odločno zahtevati njih izvršitev.

V tej zahtevi mora biti neomahljiv, noizproslen vsak posamičnik, v prvi vrsti pa občinski uradi. Nikdo se pri tem ne sme udajati niti osebnim zvezam in prijateljskim odnosjem z nekaterimi višjimi uradniki, niti osebnim koristim; tu se gre za zakonih zajamčene nam pravice cellega naroda — in te je dolžan vsakdo braniti po svojih najboljših močeh, posebno pa oni, katerim so volilci po trdih volilnih bojih poverili ta častni mandat! Ako bomo tako postopali, priborimo si naposled to, kar nam je po zakonih priznano!

Vera in narodnost.

I.

L'uomo senza la religione è un paradoso, è un problema insolubile.
Gioberti, "Pensieri" I. v. str. 14.

Človek brez vere je paradoks, nerešljiv problem — tako trdi sloveči italijanski filozof Gioberti, ki se je nekđaj prišteval prvim branilcem in zagovornikom pravega katoličanstva ter je pozneje v svojih naukih zabredel tako daleč, da je nekatera njegova dela rimska stolica djala na takozvani "Index" ali je, s drugimi besedami, prepovedala čitati katoliškim vernikom. Ne verujem pa, da bi bil tudi začetkom navedeni zlati rekinriminovan,

je za svojega očeta, da bi se poboljšal. Ni Barbara ni gospa niste vedeli, da je Marjeta tako oslabela.

Bilo je ena ura popoldne. Gospod Vilhelm in baron Podčedolski sedeta za mizo v sobani. Gospa Matilde in Barbara ste pri bolnici, naslonjeni obe pri postelji ter gledajoči s solznimi očmi v potrto blede obličje. Kmalu pride duhovnik s sveto popotnico; obe se odstraniti. Gospa gre v sobano in baron Podčedolski odide čemer-nim obrazom.

"Bodi sedaj zadovoljen" — začne s solznimi očesi soproga — "da si pokončal veselje v svoji hiši. Bodi zadovoljen, ker si jo umoril! Mislil si, da vse v bogastvu tiči . . ."

"Molči!" spregovori soprog. Vstano, ves iz sebe, in ne vé kam obrniti pogled; seže po stolu, ter ga vrže ob okno, blizu kojega je sedela soproga. Stena se je stresla in steklo šlo je v tisoč koscev ter zadonelo na široko; stol se je tudi razbil ter ga je pol padlo na glavo odhajajočega barona. Gospod Vilhelm se pobere iz sobane. Kmalu za tem dojde Barbara s poročilom, da je Marjeta za večno zaspala. Plakanje in tuginje nastalo je v hiši; jok in stok donel je po poslopji vsled zgube dobrodušne mlade gospice.

PODLISTEK.

V treh dneh.

(Spisal K. H.)

(Konec.)

"Danes popoldne pride on k nam" — deje Vilhelm obrnivši se na brv, ki vodi na stranako cesto — "in ti glej da se uljudno vedeš proti njemu. Obetal sem mu že pred letom, da te njemu dam; drugemu, bodi prepričana, ne prideš v roke!"

"Oče, jaz vašega barona nočem, raji nobenega" — deje polglasno ter se odtegne od očeta na drugo stran.

"Tedaj zopet tako. Protiviti in zoperstavljati hočeš se svojemu očetu. O ne, draga Marjeta, tega se pri meni ne dobi: da otroci ne bi hoteli spoiliti roditeljev svojih volje!"

"Rada, srčno rada ubogam vse, a tega mi moja duša ne dopušča — ne morem oče, odpustite mi . . ."

V obličje svojega očeta ni pogledala — bala se je tistih žarečih srčitih oči, kot divje zveri.

"A tega — da bi se mi zoperstavljala, tudi jaz ne dovolim, ako ti ono tvoja duša ne dopušča."

In izustivši poslednje besede korakal je srdit brzo po brvi, da ga ni mogla ona dohitevati. Ko je bil že nekaj korakov pred njo, ne hiti več za njim, nego vsede na kamneno klopico. On se ni ozrl več nazaj; srdit in ves iz uma ni niti vedel, kje je in mrmral je nekaj, misleč, da je ona za njim. Preklinjati in rotiti se je začel, da njegova želja se mora spoiliti.

Marjeta sedela je na klopi; zrla je, plakajoča, v tla ter z belim robcem brisala si solzni očesi. Storila je res obljubo, da hoče bežati: ne bodo jej več silili tistega nadležnega barona. Celo uro prebila je tu v dolgem premisleku, kako bi svojim roditeljem ušla ter naposled našla pot — v samostan.

V teh tožnih mislih najde jo po materinem ukazu došla hišina ter jo odvede domov.

Naslednjega dne pozove Marjeta hišino Barbaro v svojo izbo. Nobeden ja ni ni motil; pogovarjali sti se osobito o stanji Marjetinem.

"Hočeš iti z mano?" — vpraša jo tožno gospica.

"Kam neki?"

"Uiti moram; zvesta mi ostani ter idi z mano!"

"Kam ulti, Bog obvari; vse se polagoma poboljša!"

"O draga moja! Vse se poboljša, a to ne: nimam duše več na svetu, ki bi se me vsmilila. Lahko sama previdiš, kako težko breme je to!"

"Gospod oče se že premisli, ter uvidi, da to ni mogoče," — tolaži jo Barbara.

"Ne draga, ne govori mi o tem. Le povej, ako hočeš z mano."

"Da, milostiva! Kamor greste, hočem vam slediti, a povejte, za Boga, kam hočete iti?"

"Lej Barbara, ti si že priletna; svetu si že služila dovolj; tedaj je čas, da služive Bogu. Včeraj sem pisala v Rim v nek samostan prošnjo, da mi dovole vstopiti . . ."

"Oh gospica, kaj nameravate?" — zavzame se Barbara.

"Slabega vendar nič" — deje Marjeta ter se nasloni, jokajoča, na hišino ramo.

Obe ste ihteli in tugovali. Potem ste se še nekaj pogovarjali in naposled sti pritrđili mnenju gospice ter si — odločiti dan, ko bodeti sami doma.

Odzvonilo je poludne, ko ste se ločili. Marjeta vleže se v postelj. Trešči začelo jo je po vsem životu in vedno slabije ji je prihajalo. Sama bila je v izbi; molila

kajti ta ugaja povsem resnici ter smisel in pravi pomen njegov občutimo sami v sebi, dobro vedoč: da ni človeka na svetu brez vere in da vsakdo nekaj veruje. Ta nekaj je pa navadno neko čeznatorno bitje ali Bog; vsaj že pogan Cicero trdi: habemus in animis inestam informationem quandam Dei (De natura Deorum).

Ako zmerno premislimo te reke dosledno lahko trdimo, da ni je človeške nature, koja bi povsem bila protivna spoznavanju vsevečnega bitja — Boga; čije duša bi v sebi ne imela čutstva o Bogu. In Bog je neskončno lepo, pravično, resnično, ljubeznjivo, predobro itd. bitje — izvor vsega dobrega in pravičnega. Nemožno je torej tudi, da bi človeška duša bila tako odurna in slepa proti temu največjemu dobru, da bi lje ne obsenčil žarek večne dobrotljivosti in ljubeznjivosti: vsakdo v svoji duši čuti, da je na tej zemlji reven črviček, ki se ubija in trudi, dokler ga ne zagrne hladna zemljica, naša mati, ter ne legne k večnemu pokoju.

Vsako torej čuti sam v svoji duši to vzvišeno čutstvo o večnem Bogu. Dosledno nikdo ne more s prepričanjem trditi, da tega neskončnega bitja ni: nikdo dosledno ne more biti — brezverec!

Ali vendar nahajamo, in žalibog uprav mej katoličani, dosti oseb, ki svojevoljno zanikavajo dejstvo božje ter derejo v minljivi materializem rekoč: kadar jaz neham živeti, neha vse z mojo smrtjo in spremenim se zopet v ono tvarino, iz katere sem prišel — v nič. Vsi ti bogotajci pa niso prepričani svojih nauk, ampak teš z njimi svojo zabrela vest; čestokrat se pa iz materialistov preleve zopet v vernike v Boga in v neumrjico človeške duše. Le malo jih je, ki vedoma in trmasto ostajajo pri svoji zmoti do konca svojega življenja.

Pa vsaj čitamo v istej naravi, ki nam je priča pričujočnosti božji: „Bogotajec zanikuje Boga: ali v svojem modrovanju si izmišlja imena „vsemir“, „narava“; lepa imena, ki sama na sebi ne zaznamujejo ničesa, da s temi dopolne ono votlino, ki je nastala vsled njih bogotajstva (Gioberti). Slep je torej, kdor taji Boga: on vedoma deluje proti svoji vesti in prepričanju.

In vendar, čeprav je človek brez vere neresljiv problem, pravi absurdum — vendar se govori danes toliko o brezvercih in se ropoče na vse bobne in tamburje zoper one namišljene stranke, katerih vidni namen je — širiti in gojiti brezverstvo tudi v onih slojih krščanskega ljudstva, kjer dosedaj ni bilo še poznato.

V najnovejšem času „zasijala“ je tudi mej nami Slovenci neka zvezda repatica, ki išče s svojo slepo leščerbo bogotajcev in „brezvercev“ tudi mej nami, zvestimi sinovi svete matere katoliške cerkve ter je — horrible dictu — mej nami zasledila že lepo število tacih hudobnežev, samih zastarelih grešnikov in kosmatih brezvercev, koji so jeli svoje gorupadne „brezverske“ ideje širiti celo mej nedolžnim slovenskim ljudstvom! Dá, šla je ta repatica tako daleč, da je istaknila celo mej svojo čestito družbo verne naslednike in pomagače tem brezvercem — dosedanjim slovenskim rodo- in domoljubom. Ni čuda, da je to nevšečno zvezdo, na obzorju katoliškega bogoslovja in „vere“ slovensko ljudstvo pozdravilo kot znamenje nesreče, kajti, sveto si izpolnovanja svojih dolžnosti do Boga, cerkve, naroda in države, sprejelo je nauke tega oznanjevalca-proroka kot seme nemira in nesloge, njega samega pa prišlo k pravim fanatičnim sanjačem.

Iekati v Slovencih brezvercev, dočim pravih brezvercev si niti misliti ne moremo, pravi se, belo siloma razklicevati za črno in naopak. A vendar se kvalifikujejo naši najboljši pisatelji in pesniki takim paradoksom! In katere so one stranke, čijih namen je mej Slovenci širiti brezverstvo? V prvi vrsti je tu obojena liberalna stranka.

Kaj je „liberalizem“? Dr. Mahnič zaznamuje ga tako: „Liberalizem je negacija teoretičnega in praktičnega katoličanstva (R. Kat. 1891. str. 100). „Po istem čast. gospodu nasvetovana reorganizacija „nalaga pobijanje liberalizma in centralizma“ in to tem bolj, ker „sedanja liberalno vzgojena generacija avstrijskih narodov ni sreča za tako zvano narodnostno avtonomijo“ (R. Kat. str. 99).

Kaj je pa katoličanstvo in kako nalogo ima nasproti temu liberalizmu? Odgovarja nam dr. M.: „Katoličanstvo je v škofih in v papeži. Kar nam prihaja od te strani, ne poprašujemo, kaj, zakaj, kako — ampak sprejmemo slepo in brezpogojno, kakor da bi nam govoril Bog.“

Postavili smo tu dva Mahničeva aksioma, na katera on bje kakor z batom na nakovalo ter izvaja iz njih čudne in nedosledne posledice, ki so ne le — po našem lajiškem menenju — naravnost protivne nauku o človeški prostovoljnosti, temveč tudi naukom iste sv. katoliške vere, ki v svojih vernikih uvideva in smatra svoje člane, dele, ne pa, kakor dr. Mahnič: gentem natam ad fruges conuere et caece oboedire.

Liberalizem izhaja iz besedice „liber“ — prost, svoboden, in liberalci so prosti in svobodni v mišljenju in dejanju, kar jih more le navdihovati k napredku in zboljšanju revnega tega življenja, misli jim pa plemeniti in vnemati za vse dobro in lepo. Vsakdo ima pač svojo prsto voljo in svobodnost, da počne, kar mu zdrava pamet in vest velita. Ako se človeku ovira mišljenje in dejanja, ni več prost, ni svoboden.

Ker pa človeška pamet in svoboda absolutno stojita pod uplivom svete resnice, da je en Bog, torej more človeka prosta volja — ne glede na začasne zmote posamičnikov — služiti le Bogu,

Politični pregled.

Notranje deželo.

Njeg. Veličanstvo posetilo je te dni Temešvar ter došlo predvečernjem ob 11. uri 50 min. predpoludnem v Miramar. Včeraj zapustil je presvetli cesar zopet Miramar.

V spremstvu cesarja pri potovanju v Prago bode tudi nadvojvoda Franc Ferdinand.

„Slov. Narod“ priobčil je jako zanimiv dopis o poreško-puljski biskupiji, iz katerega posnemljemo nastopne podatke:

Mala je poreško-puljska biskupija, a v novejšem času znamenita, ker v njej vlada vladika Joannes Bapt. I., kateri ni imel toliko poguma, da bi se bil ob času zadnjih državnozbornskih volitev podpisal na pastirski list avstrijskih škofov in to iz prevelikega strahu pred Italijani, da ga puste v miru in da mu morda ne oblatijo z neko materijo njegove rezidence, kakor so to storili † Dobrili blagega spomina.

Vladikovina Ivana K. I. je sicer mala, broji nekako do 60 župnij, a izmej teh 60 župnij praznih je 20, reci: dvajset. Nekatero teh žup prazno so že od leta 1875 (!), ko je † Dobrila zapustil to škofijo in bil premeščen v Trst. Sedanji škof, kateri vlada že skoraj sedem let, razpisal je vsem samo 2, reci dve župniji (za jedno mu je že gotovo žal!)

Bale (Valle) (župnija, letos razpisana po posebni želji nekih Italijanov), obstoji iz Bal in kapelanije Karmed, kjer biva do 600 čistih Hrvatov. Novi njih župnik bode Italijan iz Rovinja, a kapelan njih je iz Italije in ne razume nič hrvatski, a kapelanuje v čisto hrvatski kapelaniji!

Župniji Sanvinčenti župnikuje skoro 30 let Rovinjež, kateri se v 30 letih ni priučil hrvatskemu jeziku, kateri ne lomi hrvatskemu narodu hrvatskega kruha, nego ga pita z italijanskim. Ta pastir pase

2400 Hrvatov, a komaj 100 šarenjakov, kateri pa vsi razumejo hrvatski jezik!

V Vižinadi, kjer je več od 3000 Hrvatov, a komaj do 200 (?) Italijanov in njih podrepnic, poslan je od malo neki Italijan iz Vidma (Udine), kateri gotovo ne pozna ni malo hrvatskega jezika, izročena mu je administracija skoro čisto hrvatske župe in še to brez hrvatskega kapelana!

V vseh kapitolih ne dobite moža — kanonika hrvatske narodnosti — signum temporis Joannensis in ako je treba škofu dati pastirski list, treba je prosjačiti sem in tam, da ga pretači v slavo-slavjanski, ker milostivi g. J. B. F. ne priznavajo v Istri hrvatskega jezika!

Znam za vas, kjer so prosili že večkrat mgč. Ivana K. I., naj razpiše župo, in sicer bi oni radi imeli domačina rojaka, vzglednega Hrvata, a presvetli jim je kratko odgovoril: „Non posso, allora sarebbe il partito troppo forte“. „Ne morem, ker potem bi bila stranka (hrvatska) premočna!“

Gospóda, to so fakta, kojih ne ovržejo ni podtikanja liberalizma in brezverstva, ni označevanje ónih, ki s takimi odnošaji niso zadovoljni, „da so slabši“ nego Židje. Če so pa taki odnošaji v prospeh verske stvari, sodijo naj vsi óni, ki so si ohranili le še količkaj mirne krvi in razsodnosti!

Mladočeški poslanci predstavljajo se še vedno drugi za drugim svojim volilcem. Nedavno je govoril poslanec Spindler v Mladi Boleslavi. V svojim govoru je rekel, da vprašanje o držanem pravu nikdar ne pride raz dnevni red mladočeškega kluba. Da niso fundamentalni članki za dobe Hohentwarte došli do izvrše meni govornik, da sta bila dva vzroka. Prvi uzrok je bil ta, ker so bili težko izvedljivi in je trebalo za njih rešitev obilo časa, tako da so imeli nasprotniki obilo prilike, delovati v smislu, tem člankom nasprotnem. Drugič pa so si ti članki predloženi v neugodnem času, ko je Nemčija slavila velike svoje zmage. Da ni bila leta 1871 Francozka poražena, češko uprašnje bi že bilo rešeno. Poslanec Sokol pojasnil je na dotična uprašnja svojih volilcev, da postopanje mladočeškega kluba proti Vašaty-ju je izviralo le iz disciplinarnih, nikakor pa načelnih razlogov.

O notranjem našem položaju piše nek dopisnik dunajske „Wiener Allg. Ztg.“: Konservativni člani poljskega kluba trudijo se na vse načine, preprediti, da ne bi prišla v jesenskem zasedanji poslanske zbornice kaka kočljiva zadeva na dnevni red. Posrečilo se jim je baje pregovoriti druge člane kluba, da odlože za sedaj „silezijsko uprašnje“, seveda le za ta slučaj, ako se zadeva ta ne sproži s kake druge, osobito mladočeške strani. Vladi prijaznim poljskim poslancem je mnogo do tega, da se v jesenskem zasedanju izognu vsakemu konfliktu. Poljaki in z njimi tudi vlada ne žele za sedaj, da bi se parlamentarni odnošaji pojasnili in bi se tako jedna ali druga stranka potisnila v izrečno opozicijo. Po takem bi v jesenskem zasedanji rešili le budget in druge tekoče predloge. — Ne vemo sicer, od katere strani je „Wiener Allg. Zeitg.“ dobila to poročilo, ali sedeči po znani tradicijonelni taktiki poljskega kluba moramo reči, da je zelo verjetno. Nam Slovanom pa taki nameni in tako strahopetno izogibanje kakoršnibodi „kočljivi zadevi“ nikakor ne more ugajati, kajti pomisliti nam je, kaj gospóda razumevajo pod kočljivimi zadevi: po mislih naše vlade je vse ono „kočljivo“, kar se dotika narodnih pravic nemških narodov. Po takem se bode od naših poslancev vnovič zahtevalo: molčite dovolite in — trpite!

Tudi ogerski vladni list „Nemzet“ povdarja, da bode vojna uprava leto s nekaj milijonov več zahtevala. Isti list povdarja, da ogerska vlada in postavodaja nikakor nista pri volji, naprtiti ljudstvu večja bremena, nego je absolutno

potrebno; osobito pa ne bodeta dopustila, da se ruši ravnovesje v državni upravi.

Vnanje države.

Vspreh Rusije ob uprašnji prehoda skozi Dardanele je hudo razburil Angleže. Poslednja vlast gleda na vse načine, kako bi paralizovala ta vspeh ruski.

Z raznih strani prihajajo vesti, da se merodajni krogi v Nemčiji trudijo za spravo mej Bismarkom in cesarjem Viljemom.

V Parizu predstavljali so dne 16. t. m. Wagnerjevo opero „Lohengrin“, kar je izzvalo silne demonstracije mej Parižani. Popoldne že jelo se je zbirati ljudstvo pred opero, da je tam žvižgalo. Veliko so jih pozapri, ker so javne oblasti energično postopale proti izgrednikom. Demonstracije te so nam zopetni dokaz, da francozi še niso pozabili, kajti demonstracije ne veljajo toliko Wagnerjevi operi, nego Nemcem sploh.

V Kini pojavljajo se izgrede proti Evropejcem. Državni kancelar nemški Caprivi, mudeč se te dni v Monakovem, posvetoval se je s papeževim nuncijem o kritičnem položaju misijonarjev v Kini. Osobna varnost velikega dela kristijanov je v nevarnosti in nemški škof Anzer, koji biva v Šantungu, prosi svojo vlado, da naj energičneje posreduje. Zastopniki raznih vlad so prepričani, da kineska vlada nima volje varovati kristjane in njih imetek.

Kakor javlja „Figaro“ uverila se je evropska diplomacija, da je kineška vlada nesposobna updrževati red, ter so evropski kabineti saktjučili prirediti kolektivno demonstracijo proti kineški vladi.

Različne vesti.

Nadvojvoda Karol Ludovik obiskal je tudi tukajšnje sirotišnico, kjer so ga vsprejeli župan Pitteri in člani vodstva dobrodelnih naprav.

Volitve v Pomjanu. Kdaj bode konec zmešnjavi v nesrečni občini tej?! — tako mora uprašati vsakdo, ki si je ohranil le iskrico čuta do dostojnosti in pravice. Danes nam je prijavitel uprav senzačno vest, da so se volitve z velikim eklatom — pretrgale. V ponedeljek, torek, sredo in četrtek volil je III. razred, — v katerem so bile, mimogredč bódi povedano, šanse za našo stranko veliko slabše, nego v ostalih dveh razredih — v najlepšem redu. V četrtek ob 11. uri zvečer bila je naši stranki s ozirom na že odane glase in oné volilce, ki še n so glasovali a so čakali, da store svojo dolžnost, zmaga gotova. To uvidevša zapričela je nasprotna nam volilna komisija „opérirati“, kakor je še pri njej v navadi in kakor nam je sijajno pokazala povodom Vergottini-jeve izvolitve, to je: dosledno odklanjati naše glasove, dočim je od nasprotni strani smelo vse glasovati, imelo-li v to pravico ali ne. Ljudstvo naše je pogodilo namene nasprotni stranke, ter jelo glasno protestovati. Nastal je silen vrišč: „Mise ne damo slepariti!“ Potem pa je nastala toli silna rabuka, da o volitvi niti govora ni več bilo. Koperska gospóda je pobegnila, ostavivši v Pomjanu svoje kočije. Včeraj in danes je imel voliti II. razred, a vladni komisar je pretrgal volitve. Toliko za danes, ker pričakujemo natanjnejega poročila. A po vsej pravici vprašujemo že danes: in kaj sedaj; hočejo-li kompetentni krogi še vedno glavno v reči tiščati?! Ne bode-li še konca nasilstvu lahonske klike?!

Materini jezik. Pod tem naslovom prinesel je sedaj, ko stojimo na pragu novega šolskega leta, nek tukajšnji list članek, kojega bi podpisali drage volje tudi mi, ako bi hoteli gospóda italijanska morálo, izvirajočo iz trditev tega članka, uveljaviti tudi glede na nas Slovence. Rečeni list pravi: „Kakor že naslov kaže, govoriti nam je o vitalnem vprašanji našega življenja, o zadevi velike absolutne

hovensko in bi žalila narodni čut vsega mesta. „Il Piccolo“ pozivlja magistrat, da važnosti“. Pisec članka pravi, da mnogo starišev prevladujejo stari neosnovani predsodki. Mnogo starišev namreč misli, da so dobro storili, ako dajo svojo dečo poučevati v kakem tujem jeziku, ki je nasproten njih svojstvu, domačim obečajem in vsem njih dosedanjem izkustvom. Taki stariši naj bi pomislili, kolikovega napora, kolike muke in kakošne neopisno torturo so napravili tem mladim možganom, obsojenim, da se razvijajo po načinu, ki je nenaraven, neracionalen in nemogoč. Ti otroci naj bi vspevali v raznih strokah človeške znanosti, ter razvijali naj bi svoje intelektualne in moralne sile; vso to se jim lahko posreči, ako se morejo posluževati najuglednejšega sredstva človeškemu mišljenju: svojega lastnega jezika. Člankar zaključuje: Uprasha torej: „Zakaj in iz katerih razlogov naj bi se obdolžili po takem izneverjenju, (da bi namreč otroke dali poučevati v tujem jeziku), ki je absurdno, neumljivo — in povejmo kar naravnost — tudi kašnivo?“

Italijanski časnikar je tu napisal zlate besede, ki izražajo v lapidarnem štilu sveto resnico. Ali resnica je sveta in večna ter velja za vse; načela, koja prepoveduje italijanski člankar toli navdušeno, veljajo tudi za one — zapomnite si to — ki niso italijanskega rodu. Materini jezik je tudi nam, ki smo slovenskega rodu, dragocena zaklada, kojega si po nikaki ceni nedamo ugrabiti. Načela, napisana v rečenem članku, so zares krasna, a vi italijanska gospoda — bi je hoteli proizvajati le jednostransko, to je, kadar gre za koristi vašega rodu; da ste pošteni, preneali bi je v praktično življenje sebi in nam na korist! Čemu nas mamite s lepimi nauki, ako se jih pa sami nečete držati?! — Zato pa je tržaških Slovencev najsvetejša dolžnost, ne mirovati, dokler tudi za naš rod ne uveljavimo lepih naukov omenjenega italijanskega lista, dokler ne osiguramo deci naši pouk v materinem jeziku. Trnjeva je pot, ki vodi do tega vzvišenega cilja, ali mi ne smemo omagovati, dokler ga ne dosežemo. Šolo narodu! — to mora biti kardinalna točka vsaki bodoči šolski predlogi.

„Lega Nazionale“. Delovanje poznanih agitatorjev za to lahonsko društvo postaja že neverjetno. Nek pisar družbe graditeljev, katera gradi skladišča v novi luki, in eden izmed strastnih agitatorjev imenovanega lahonskega društva, upisal je svojevoljno v imenovano društvo več naših ljudi. Gotovo je, da mnogi upisani ne bodo uplačali ni novčiča udnine — ali dobe se i nekateri nezavedneži, kateri bodo žrtvovali krvavo zasluženi denar — v korist zavoda, koji ima nalogo pohujševati jim lastno dečo. Imenovana lahonska družba, nadomestiteljica „Pro Patrie“, misli nekda v okolici odpreti več otroških vrtov. Imenovani pisar se je namreč že izrazil proti nekemu Barkovljanu, da bodo mogla njegova deca v kratkem obiskovati zavod „Lege Nazionale“. Agitatorji tega društva so toraj že skrajno nesramni in temu društvu pač ni v čast, da se hoče vzdrževati v krvavo pridobljenimi novci okoličanskih slovenskih delavcev. Okoličanski možje pa, kateri imajo še v spominu svoje dede in kateri še ljubijo domači jezik in vse, kar je domačega, pristopajo naj pridno k okoličanskima podružnicama sv. Cirila in Metoda na Greti in pri sv. Ivanu ter ja po svojih močeh podpirajo. Postaviti se bode treba v bran z vso močjo, kajti društvo „Lega Nazionale“ hrepeni po naši deci uprav kot hudoba po krščanski duši!

Kako se to strinja? Vodjo godbe lahonskega telovadnega društva „Unione Ginnastica“ povzdigujejo lahonski listi ob vsaki priliki v deveto nebo. Mi ne bi omenjali o tem, a čudno se nam zdi, da se nahaja uprav ta človek v službi pri o. kr. deželnem sodišču. Izven lepe plače,

katero uživa ta človek pri čudnem tem društvu (kot načelnik godbe), potreba mu je toraj še — denarja iz državne blagajne avstrijske!

Cvetke „avite culture“. Glasbeni kritik „Indipendenteja“ dr. Manzutto izrekel je ne baš laškavo sodbo o kapelniku gledališča „Politeama Rossetti“. Take kritike pa navadno ne ugajajo bodisi kateremu „umetniku“; ne smemo se torej čuditi, da je umetnik hrepenel po maščevanju. In res je predvčerajšnjem dra. Manzutto doletela maščevalna roka. „Indipendenteja“ glasbeni kritik sedel je namreč ob 5³⁰ uri popoldne v kavarni „Specchi“, kamor je došel tudi sin gori imenovanega kapelnika. Malo besedi zadoščalo je, da sta se oba nasprotnika coram publico bila s palicami in „pugni“, dokler niso prišli redarji ter ju odveli k vodstvu policije. Se sestavo primerne zapisa zvršila se je za sedaj ta tragikomedija, koji bi bil najprimernejši naslov: „Cvetke avite culture“.

Slavna „Adria“ kam jadra? Pod tem naslovom se nam piše: Tudi naš vladni list kratil je slovensko Podgoro za Piedimonte. Neverjetno ali resnično! V današnje „Adrie“ notici o Goriški razstavi čitam namreč: „di fronte all'ingresso c'è la mostra del sig. conte Sigismondo Attems di Piedimonte“. Sedaj seveda razumem, kaj je „Adria“ prevzela nalogo, da objavlja reči, zadevajoče „Lega nazionale“! Tako postopanje vladnega lista je vendar breztaktno. Slavno županstvo v Podgori opozarjam, da naj stori pri vladnem listu potrebne energične korake, kajti ako ima vladni list toliko drznost, da svojevoljno preminja imena slovenskim vasem, kaj bodo še le počenjali radikalni italijanski listi?! Ti bi nam poitalijancili kar hkratu vso deželo.

Finalmente! Tako vsklikajo te dni unisono vsi tržaški listi, koji vskliki nas opozarjajo, da se bliža 1. oktober, s kojim dnem preneha pri sv. Justu slovenska prepoved. A tržaški listi so vsaj toliko pošteni in resnicoljubni, da niti ne trde, da se je z glasovito odredbo ugodilo tržaškim vernikom, ampak jo smatrajo kod vittoria della italianita. Tako je tudi res in gluh in slep mora biti oni, ki se tega ne zaveda; kdor pa vedoma taji prav te afere, ta pač ni prijatelj resnici. Mi pa nismo od prvega začetka sem dvojili o resničnih motivih omenjeni naredbi in postavili smo se jej po robu — dasi smo vedeli, da je samera gotova — v interesu verskega mišljenja — in narodnosti. Kakor je trditev drzna, da bi bila ob tej priliki večina vernikov solidarna z magistratom, tako gotovo je, da vera in narodnost ništa bila že davno tako solidarna, kakor uprav ob tem dogočku, neizrečeno žalostnem za tržaški živelj. In uprav te dni čuli smo zopet iz povsem verodostojnih ust, da je nek gospod, ki predobro pozna vse dejanje in nehanje pri dotični kompetentni oblasti, na vprašanje: „Kako je bilo to mogoče?“ — odgovoril: Pro bono pacis! — Taka je resnica in vse drugo so sošmisl!

Tudi „Il Piccolo“ z dne 18. t. m. navaja nam isti argument, s kojim nam je poslužil „Slovenec“ tržaški dopisnik, da opraviči glasovito odredbo glede odprave slovenske propovedi pri sv. Justu: da se je veleč. ordinarijat moral umakniti javnemu menenju in zahtevam mestne oblasti. O tem „javnem menenju“ ustvari si lahko, dragi čitatelj, sam sodbo, ako ti povemo, da je „Piccolo“ v židovskih rokah!!! Ali ta naš „Piccolo“ je vrlina, da malo tacih, kajti ne skrbi le za trenotek, ampak misli tudi za bodočnost. Ker se namreč boji, da ne bi se uvela slovenska propoved pri sv. Antonu staremu, repenči se že sedaj, da taka odredba ne bi bila nikakor opravičena, ker ne bi se strinjala se službo duše tudi tem nameram postavi energično po robu, trdeč, da bode meščani rečeno

župnije živo remonstravali — pri politički oblasti. Stvari se bodo torej razvijale — kakor smo predvideli — povsem naravno in dosledno in dotični gospodje beschwichtigungs-hofrati se uverijo prav kmalu o resnici znenega reka: Das ist der Fluch der bösen That — — — itd.

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Trstu nabralo se je mej prijatelji Slovenci kot kazen za izgovorjene italijanske in nemške besede 50 nvč., kot kazen radi ne precej oddane svote denarničarju 10 nvč. Gospod Ja daroval 20 nvč. — O priliki odhodnice g. Macherja nabralo se je 10 gl. 61 nvč.

Himen. Dne 29. pr. m. poročil se je g. Anton Pakiž, nadučitelj v Lokvi z gospodičino Maričko Fabijani tudi iz Lokve. Mlademu paru izrekamo naše najsrčnejše čestitke. (Slučajno zakasnjeno).

Iz Pulja se nam piše: Poslednji broj lista „Il Diritto Croato“ zaplenila je tukajšnja cenzura radi treh člankov, koji so se bavili slavnostimi v Zagrebu. Prošnjo za prireditev druge izdaje je ista oblast odklonila. Iz tega razloga izide prihodnja številka šele prihodnje sredo.

Peveko društvo „Hajdrih“ na Proseku ima jutri svoje veselice.

Semenj na Opčinah je dne 21. t. m. Bolezen živine je prenehala.

Veselica na Opčinah. Pričakoval sem, da popiše spretnejše pero to veselico; ker se pa nikde ne gane in an Openci preskromni, da bi lastno hvalo v svet trobili: evo me tedaj v kratkim poročilom. Ker sem se že opetovano pri veseliceh na Opčinah izvrstno zabaval, preplašili me niso ni črni oblaki, podeči se dne 8. t. m. po obnebi in grozeči z neugodnim vremenom. Vkljub izletu v Zagreb, „sagri“ v Barkovljah in, kakor sem omenil, pretečemu slabemu vremenu, zbralo se je vendar na krasnem dvorišču gosp. Ivana Gorjupa do 500 ljudi. Točno ob 5. uri nastopi močan zbor in zapoje kaj precizno Volaričev zbor „Slovenski svet“; še ta pesem me je očivila in pričakoval sem na to naslednje točke s sigurnostjo dobrega vžitka. In nisem se varal. Godba openska, dasi še mlada, svirala je izborno mej posamičnimi točkami; priporočam jim, da ostanejo vstrajni in si preskrbe vsi primerne instrumente iz jedne in iste tvornice. Mlada deklamovalka pogodila je izborno Stritarjevo „Mladini“; finim razumom prednašane besede segale so poslušalcem do srca. No, pa saj poznamo gđ. Milico, da je na odru doma. Istotako precizno pel se je Brajše: „Predobri Bože“. „Ribničana“ predstavljal je poznani openski komik s pomočjo svoje garde kaj originalno. S seboj imel je dva učenca, koja sta mu delala žlice in rešeta, za hišo pa je bil močan zbor „rajbenčanov“ in „rajbenčajnk“, koji mu je pri vsaki kritiki sekundiral. Gledalci so bili toli navdušeni, da so vrlega „Rajbenčana“ s ploskanjem in glasnim odobravanjem trikrat na odar privabili. Zbor „Venec slovenskih pesmi“ ugajal je izredno občinstvu. Igra „Gluh mora biti“ pač res ni mogla biti v boljših rokah. Omeniti mi je v prvi vrsti gluhega starca in pa prebrisane služabnika Bonifacija. Prvi gluh kot kamen, mož po starem kopitu, igral je svojo ulogo kot stavec, gluhec in egoist tako dobro, da mu je občinstvo med igro ploskalo, istotako Bonifacijnu. Hčerka Eglantina je igrala izborno, dasi je bil to nje prvi nastop. Istotako je g. D. kot Placide še le drugokrat nastopil in rešil častno svojo nalogo. Še dvakrat je zaigrala godba in nastopili so potem plesalec in plesalke „Kola“ — fantje v praznični obleki, a dekleta v krasni narodni noši. Godba zaigra in kakor bi mignil pričel se je „korak“, za tim sledila „osminka“, „obroč“, „mlin“, „zvezda“, „prehod“, „grb“ in „finale“, a reči moram openskim plesalcem na čast, da tako precizno in brez pogrška še nisem videl plesati „kola“. Občinstvo se je kar divilo krasnemu narodnemu plesu in je burnim ploskanjem izražalo svoje priznanje. Najodličnejši gostje izrazili so se

pohvalno o plesu in vspehu in želeli je, da bi se ta ples še drugod udomačil. Po končanem „Kolu“ odlikovale so plesalke svojega učitelja plesa s koškom krasnih rož in malina darilcem. Obdarovanec vsprejel je z veseljem dar svojih sojorakinj, se jim srčno zahvalil in omenil, da mu je to najbolje plačilo za ves trud, ako ostanejo zveste svojem rodu, ako istega ljubijo in se istega teano oklenejo, kakor so se danes veselo združile v „Kolu“. Njegovemu uskliku „Živele vrle dekleta in živele fantje“! — odzvalo se je krepko vse občinstvo. Po veselici šli smo k Malalanu. A še nismo dobro zaseli zunanji prostor, vlije se dež, kateri nas je nadlegaval skoro vso noč. Podali smo se v sobe in tu rajalo je veselje nekaterih celo do 6. ure zjutraj. Žal, da je dež nam in Openecem drugi del veselice tako pokvaril. Ko nečno omenjam še, da se je Opčina v teku enega leta popolnem prekrstila. Tamošnji mladenči vedejo se prav vgladno, govore lepo in so s tujcem jako prijazni, v obče: napredek na Opčinah v enem letu je velikansk. Čast in hvala pa gre zato ónim gospodom, koje vsi poznamo, a odvrtačajo v svojej skromnosti vsako hvalo. Zato jim pa Bog stotero povrni njih blago delovanje. Tržačan.

Kmetijsko društvo Goriško imelo je večeraj slavnosten občeni zbor, kojemu je predsedoval kot protektor nadvojvoda Karol Ludovik. Najstarejši član društva, odvetnik Doljak, povedal je zgodovino osnove in nadaljnega razvoja društva. Predsednik društvu grof Franc Coronini zahvalil se je Njeg. ces. visokosti na udeležbi. Ob 3. uri popoldne odpotoval je Njeg. ces. visokost preko Tolmina na Trbiž. V Solkanu je ljudstvo razobesilo zastave ter navdušeno pozdravljalo visokega gospoda. Poslednji je naročil vodji o. kr. okrajnega glavarstva, namestniškemu svetovalcu pl. Bosizio, da prijavi ljudstvu njega (nadvojvode) zahvalo na teh patrijotičkih pojavih.

Osební brzovlak v Prago pelje iz Trsta in Zagreba v pondeljek dne 21. septembra t. l. (in sicer iz Trsta ob 9.45 dopoldne). Vozne cene iz Trsta tje in nazaj I. razred 41 gl. 40 nvč., II. razred 30 gl. 20 nvč., III. razred 19 gl. Povratek povoljno do 20. oktobra in se sme vožnja petkrat pretrgati. Vozne karte in jako obširni program povodom cesarskega poseta itd. v Pragi, dobivajo se pri g. Mikota, tiskarna Dolenc v Trstu. Ilustrovan plan Praške razstave dobi se k vozni karti brezplačno.

Pogozdovanje Krasa napreduje redno. V okrajnem glavarstvu postonjskem zasadili so v letošnji spomladi 129 hektarjev (to je 225 oralov) na novo, 41 hektarjev prejšnjih kultur so pa sbojžali. V letih 1889., 1890. in 1891. zasadili so vsega skupaj 709 hektarjev (to je 1234 oralov) — k čemur pa niso prišteta privatna pogozdovanja — ter so v ta namen porabili 10.167.888 rastlin.

Pokus samomera. Predvčerajšnjem hotela je 27letna dekla Lucija Zapertor skočiti v vodnjak, nahajajoč se v hiši Via della Barriera vecchia št. 11, z namenom se umrtiti. Hišni ljudje so preprečili nje namen. — 72letni stavec, bivši kurjač Tomaž Domato, povzli je neko množino raztopljenih žvepleniških glav in se je v notranjem močno poškoval. Prenešli so ga v bolnico. Boda je neki starca prisilila do tega nesrečnega čina.

„Slovenski pravnik“ prinaša v 9. št. nastopno vsebino: 1. Dr. F.: O razzaljenji časti po načrtu novega kazenskega zakona. 2. H kritiki §§. 54—65. mal. postopanja. (Dalje.) 3. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo: a) Solastnina, užitna ali najemna pravica? Lastnik ali najemodavec ni zavezan, da bi uživavcu ali najemniku poslopje, katero je naključje uničilo, znova zgradil ali pa za to odškodnino plačal. b) K upravi §§. 884. in 1062. obč. drž. zak. c) Točba in sporno postopanje ni prikladno za zahtevo dostojnega živeža mej zakonci.

d) K. eksekuciji na bodoče dolžnikove tirjatve. 4. Iz upravne prakse: Ni dopustna pritožba občine s svojim statutom kot političnega oblastva prve stopnje zoper ukaze višjih političnih oblastev. 5. Tretja glavra skupščina mejnarodnega združenja kriminalistov. 6. Književna poročila. 7. Razne vesti.

Učiteljski tovariš. Glasilo "Slovenskega učiteljskega društva" v Ljubljani ima v 18. št. naslednjo vsebino: Deželna učiteljska konferenca. — Lj. Stiasny — Kamnik: Orkovanje na slovenskih šolah. — J. Mar: Knjiga Slovenaka. — Liatek. — Naši dopisi: Iz državnega zbora. — Od Kolpe. — Iz litijskega okraja. — Iz kranjskega okraja. — Društveni vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Tržno poročilo.

Cene se razume, kakor se prodaja na debelo blago za gotov denar.

	Cena od for. do for.		Cena od for. do for.
Kava Mocca	100 K. 127.— 128.—	Rio biser jako fina	110.—
Java	120.—	Santos fina	105.— 106.—
Santos srednja	109.— 100.—	Guatemala	109.— 110.—
Portorico	136.— 141.—	San Jago de Cuba	134.— 138.—
Ceylon plant. fina	110.— 111.—	Java Malang zelena	110.— 111.—
Campinas	104.— 105.—	Rio oprana	99.— 101.—
lina srednja	28.—	Casala ligna v zabojih	380.— 390.—
Kacsov cvet	31.— 32.—	Inger Bengal	48.— 49.—
Papar Singapore	38.— 39.—	Penang	42.— 43.—
Batavia	40.—	Piment Jamaika	6.— 6.25
Petrolej ruski v sodih	100 K. 7.50	Petrolej ruski v zabojih	33.— 35.—
Ulje bemaže amerik.	41.— 42.—	Lecco jedilno j.f. gar.	43.— 44.—
dalmat. s certifikat.	53.— 55.—	namizno M. S.A. j.f. gar.	60.— 62.—
Aix Vierge	50.—	Rošči puljski	10.50
fino	11.50	dalmat. s cert.	11.— 12.—
Rošči puljski	11.— 12.—	Ljmon Mesina	11.— 12.—
Smokve puljske v sodih	15.—	Femerande Puljske	82.— 81.—
v venoh	15.—	Mandiji Bari la	100 K. 82.— 81.—
Ljmon Mesina	11.— 12.—	dalm. la, s cert.	87.— 88.—
Femerande Puljske	82.— 81.—	Pignoli	22.— 20.—
Mandiji Bari la	100 K. 82.— 81.—	Bis italij. najljepši	21.—
dalm. la, s cert.	87.— 88.—	srednji	16.50
Pignoli	22.— 20.—	Kangoon extra	13.75
Bis italij. najljepši	21.—	la carinom	11.75 12.—
srednji	16.50	II. a.	32.— 33.—
Kangoon extra	13.75	Tultanine dobre vrsti	19.—
la carinom	11.75 12.—	Buho grozdje (opuša)	19.—
II. a.	32.— 33.—	Čibebe	—
Tultanine dobre vrsti	19.—	Fianiki Yarmouth	—
Buho grozdje (opuša)	19.—	Polenske srednje velikosti 100 K.	50.—
Čibebe	—	velike	46.—
Fianiki Yarmouth	—	Sladkor centrifug. v vročah	32.— 32.50
Polenske srednje velikosti 100 K.	50.—	certifikat	14.—
velike	46.—	Fabel Coks	11.—
Sladkor centrifug. v vročah	32.— 32.50	Mandoloni	10.75 11.—
certifikat	14.—	svetlorudeči	—
Fabel Coks	11.—	temnorudeči	—
Mandoloni	10.75 11.—	bohinski	—
svetlorudeči	—	kanarček	—
temnorudeči	—	beli, veliki	10.50
bohinski	—	zeleni, dolgi	—
kanarček	—	okrogli	—
beli, veliki	10.50	mešani, stajerski	—
zeleni, dolgi	—	Maslo	83.— 85.50
okrogli	—	čeno konjako	2.50 3.—
mešani, stajerski	—	volovsko	3.— 4.—
Maslo	83.— 85.50	Slama	3.— 3.50
čeno konjako	2.50 3.—		
volovsko	3.— 4.—		
Slama	3.— 3.50		

KMETIJSKO BERILO

za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjem v pouk, dobiva se v tiskarni

DOLENC

Plazza della Caserma št. 2.

po 40 kr., trdo vezan 60 kr.

Tinktura za želodec,

katero iz kineške rabarbare kochlikovcova lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob onom uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odprtje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih s 12 stekli, volja gl. 1'36, z 55 stekl., 5 kg. teže, volja gl. 5'28. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico, razprodajajo se v vsih lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 28—10

Kar se dobiva strojev

za kmetijstvo in obrtnijstvo, za pohištvo in za drugo rabo, najde se v zalogi trdke

Živic in družb. v Trstu

—38— ulica Zenta 5

vse garantirano in ceneje. Za zdaj priporoča posebno svoje vinske stiskalnice, mline, sesalke itd. Izdeluje vodovode, mline in druge tvornice na par in na vodo. Priporoča se omenjena trdka vsem rojakom za obilne naročbe.

ANTON SODIA

PUŠKAR

v Borovljah (Ferlach, Kärnten.)

Priporoča vsakovrstne dobre puške iz svoje delavnice, prevzame tudi vsakovrstna popravila in predelovanje kresne puške na nazadanke. — Cenike dopošilja brezplačno (franco).

ODLIKOVAN GRAFIČEN ZAVOD, ustanovljen leta 1875.

Henrik Freisinger

TRST, via Mercato vecchio št. 4. Lloydova palača.

PEČATI IZ KAČUKA IN IZ KOVIN.

Blazinice za pečate se stalnim črnilom. Silografija. Mehanična delavnica. Plošče za stanovanja iz bronca, cinka in smalta. Pisalni stroj različnih sistemov. Priprave za kopiranje, in heliografije. — 30—7

Fran Iv. Kwizda 1853 ustanovljen

c. in kr. avstrijski in kralj. rumunski dvorni oddajatelj.

Prvi in najstarejši zavod v Avstriji za veterinerne izdelke.

Odlikovan z 12 medaljami, 6 častnimi diplomami in priznanji.

KWIZDIN c. kr. priv. fluid proti kostobolu

voda za vmivanje konj.

Rabi se že 30 let z najboljšim vseh po blevih raznih dvorov po večjih hlevih civilnih gospodov in vojaščin za okrepanje pred hudimi napori in zopetno okrepanje po naporih; vsposoblja konja za posebna dela pri vežbanju konj (Training).

Steklenica stane 1 gld. 40 nov.

Kwizde rudeči blister 1 lonček 2 gl.	Kwizde kresolin balzam 1 skatlj. gl. 1.10.
Kwizde tinktura iz hrastovih jezik steklenica gld. 1.50.	Kwizde mazilo proti mahavnicam 1 lonček gld. 1.
Kwizde kopitno lepilo 1 svek 80 kr.	Kwizde milo za sedlo 1 skatlj. gld. 1.
Kwizde kopitni svetilni prah 1 paket 70 kr.	Kwizde pralno milo za domače živali à gld. 1.60. 80 kr. 40 kr.
Kwizde kopitni vaselini 1 pušica gl. 1.25.	Kwizde desinf. prašek zab. gl. 1.40. 2.40.

Pravo le z zgornjo znanstveno marko v vseh lekarnah, na debelo v vseh drogerijah.

Vsak dan razpošilja glavna zaloga

Kreisapotheke Korneuburg pri DUNAJU.

Ustanovljen 1853

Ulica Barriera br. 4 Trst
prodavaju se za najnižje cene
vienci za pogrebe,
odjela za andjelice, 12—24
mrtvaški liesovi, voščane sveče, umjetno
cviče, predmeti mrtvaški za djecu i odrasle itd. itd. Pokorni Montanelli.

Od pluga do krone.

1—4

Kôtranove sladčice

katero izdeluje lekarničar

PRENDINI v Trstu

Telefon št. 834. 8—8

Velika poraba ki je dandanes v navadi rabiti kôtranove izdelke priporočila me je, da sem začel sam izdelovati iz pristnega kôtranovega izvlečka iz Norveškega izvrstne sladčice podobne onim, ki dohajajo iz inozemstva.

Te sladčice imajo isto moč kakor kôtranova voda in glavice (Kapsule), lažje so, profljavajo in probavijo ter se prodajajo po prav nizki ceni. Da se ogne ponarejanju na enoj plati vobljeno ime izdelovatelja Prendinija in na drugaj besedo Catrame. V Trstu se prodajajo v lekarnici Prendini v skatljicah po 40 kr., prodajajo se tudi v vseh večjih lekarnah v drugih deželah.

JAKOB KLEMENC

trgovec 10—10

Via S. Antonio.

Odprava proste luke zljajala je mnogo trgovinske zveze mej Trstom in notranjim dežlam. Naravni nasledek temu je, da dežele začenejo nakupovati v Trstu, kjer se nahaja velik izbor predmetov mod. manifikture, perila itd.

Odzivljajoč se tej potrebi, vsajam se nanznanjati slavnemu občinstvu, da je moja trgovina v Trstu, Via S. Antonio št. 1. popolnoma preskrbljena z vsakovrstnim volnenim suknom za gospe, črnim kašmirjem, volnicam iz čiste volne, preprostim podstavom, belim in barvanim mnogoterimi vrst, perilom vsake baže volničastimi ogrinjčami, velikimi in malimi, lanenimi, vezanimi robei, nadglavnimi vezanimi robei, spojnimi oblaci iz bombaža in iz volne, srajcami Jäger, tricoti za gospe in za gospe, svilnatimi robei in vezanimi z svilo ter z velikansko zalogo predmetov za izdelovanje ženskih oblaci.

Razven tega blago za zastave in vsakovrstne trakove, med katerimi tudi naše narodne trobojnice v vseh velikostih.

Naročila omenjenih predmetov izvršujem z vso natančnostjo in vestnostjo. Na zahtevanje pošiljam prosto vseh stroškov popolen uzorec z dotičnimi cenami.

Vozni listi in tovorni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod „RED STEARN LINIE“ iz Antverpena direktno v

New Jork & Philadelfijo

koncesionovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: koncesionovani zastop 40—42

„Red Star Linie“

na Dunaju, IV Weyringergasse 17

ali pri Josip-u Strasser-u Speditionsbureau für die k. k. Staatsbahnen in Innsbruck.

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moč razločiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specializeto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Receipt priloži se gratis. Jamčim najboljši vseh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezak okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vsakega pouk o uporabljanju.

Razum teh specialitet ponujam vsakovrstno esenco za izdelovanje rama, konjaka, finih likërov itd. najbolje in nenadkriljivo kakovosti. Receipti prilagajo se gratis. Cenik franco.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20—7 in PRAG. 13—20

Iščejo se solidni zastopniki.

Assicurazioni generali.

v Trstu

(društvo je ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1890. f. 43,803,871 22

Premije za potertjati v naslednjih letih f. 24,167 306-81

Glaica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1890 f. 124,121,441.72

Plačana povračila: a) v letu 1890 f. 8,345 827-21

b) od začetka društva do 31. decembra 1890 f. 235,717,767-43

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančnejša pojasa, ila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 8887 v lastnej hiši. 9—12

150 minadorov

vsprejme se v Oršovi na Ogerskem. Dnina do 1 gld. 60 kr. na dan. Na kontrakt še večji zaslužek. Zidarje vsprejema od nedelje do srede gospod Ivan Vlah v mestu Jušiči občine Kastavske. Potne stroške plača ta gospod na račun dne.

Išče se plesovodja

kateri bi v nekem društvu poučeval v plesanju.

Več se pozve pri našem upravništvu.

Več rabljenih sodov

za vino in špirit na prodaj je po primernej ceni pri

Fran Abram, 2—8

via St. Francesco 22 v Trstu.